

Svag tillsyn av fristående förskolor i många kommuner

Vart femte barn i förskolan går i en verksamhet som drivs i enskild regi. Kommunerna har ansvar för tillsynen av dessa fristående förskolor, men har många gånger dålig kunskap om verksamheten och om det finns brister som måste åtgärdas. Det visar en granskning som Skolinspektionen gjort av landets alla kommuner.

– Många kommuner vet för lite om hur barnen på fristående förskolor har det. Kommunerna betalar ut bidrag förskolorna. Men så många som var femte kommun gör ingen regelbunden tillsyn alls. Och de kommuner som gör tillsyn skaffar sig inte alltid en tillräcklig bild av om kvalitetskraven som ställs för att få bidrag verkligen är uppfyllda, säger Martin Eksath, utredare Skolinspektionen.

Totalt finns det cirka 2 600 fristående förskolor, alltså sådana som inte är kommunala utan drivs i enskild regi. Dessa förskolor finns i 232 av landets 290 kommuner och där går cirka 88 000 barn. Skolinspektionen har gjort en enkätundersökning för att ta reda på hur kommunerna sköter sin tillsyn av dessa förskolor. Skolinspektionen har också specialstuderat hur tillsynen går till i 20 av kommunerna. Undersökningen omfattar även fritidshem som drivs i enskild regi.

Granskningen visar sammantaget:

- **Många kommuner har bristande tillsyn.** En av fem kommuner genomför ingen regelbunden tillsyn av fristående förskolor. Endast en av fem begär att få ta del av samtliga uppgifter som Skolinspektionen bedömt behövs för att kunna bedöma verksamheten.
- **Kommunerna bedömer inte kvaliteten i tillräcklig utsträckning.** Kommunerna begär in kvantitativa mått som barnantal, ekonomi och nyckeltal. Men för att kunna bedöma kvalitet och säkerhet i barnens vardag behöver kommunerna även ta reda på om förskolorna följer läroplanerna och exempelvis stimulerar till ett lustfyllt lärande och utgår från barnens skiftande behov, intressen och åsikter.
- **Brister i tillsynen kan leda till att missförhållanden inte upptäcks i tid.** Kommunerna som sällan eller aldrig gör tillsyn tvingas förlita sig på andra signalsystem, exempelvis att föräldrar anmäler brister. Det innebär risk för att kommunen inte får reda på missförhållanden i tid.

Även goda exempel

De flesta av de 20 kommuner som specialstuderats uppger att de har en aktiv tillsynsverksamhet. Skolinspektionens granskning visar flera exempel på goda rutiner, bland annat i Helsingborgs kommun, Vellinge kommun, Östersunds kommun, Bräcke kommun och Eskilstuna kommun.

Ladda ned

Skolinspektionens rapport, de 20 kommunvisa besluten samt enkätresultatet kan laddas ned på www.skolinspektionen.se/kommunernas-tillsyn

Fakta: Skolinspektionens granskning

- Skolinspektionen har med hjälp av en webbenkät kartlagt kommunernas tillsyn över fristående förskolor och fritidshem.
- Skolinspektionen har också specialgranskat 20 kommuner för att få en fördjupad insikt i deras tillsyn: Bräcke, Ekerö, Eskilstuna, Flen, Helsingborg, Härjedalen, Karlshamn, Lindesberg, Luleå, Piteå, Sandviken, Sollentuna, Tomelilla, Umeå, Vallentuna, Vellinge, Vännäs, Ängelholm, Östersund, Österåker. Resultatet från granskningen av dessa kommuner kan inte generaliseras till övriga kommuner i landet.

Fakta: Kommunernas tillsyn över fristående förskolor och fritidshem

- Kommunen ansvarar för att ge tillstånd och bidrag till fristående förskolor och fritidshem. Kommunen ska också bedriva tillsyn för att se att verksamheten uppfyller de kvalitetskrav som ställs för att få bidrag. Om det råder missförhållanden ska kommunen agera, ytterst genom att dela ut föreläggande (varning) eller återkalla tillståndet.
- Skolinspektionen ansvarar för tillsynen av hur kommunen sköter detta tillsynsansvar.
- Genom nya skollagen som införs 1 juli 2011 tar Skolinspektionen över ansvaret från kommunerna för tillsynen av fristående fritidshem som finns i anknytning till en fristående skola, vilket de allra flesta gör. Kommunerna behåller ansvaret för övriga fristående fritidshem, alltså de som inte har någon anknytning till fristående skola, samt för alla fristående förskolor.

För information

Martin Eksath, utredare, 08-586 083 79

Presskontakt

Carina Larsson, pressekreterare, 08-586 082 50